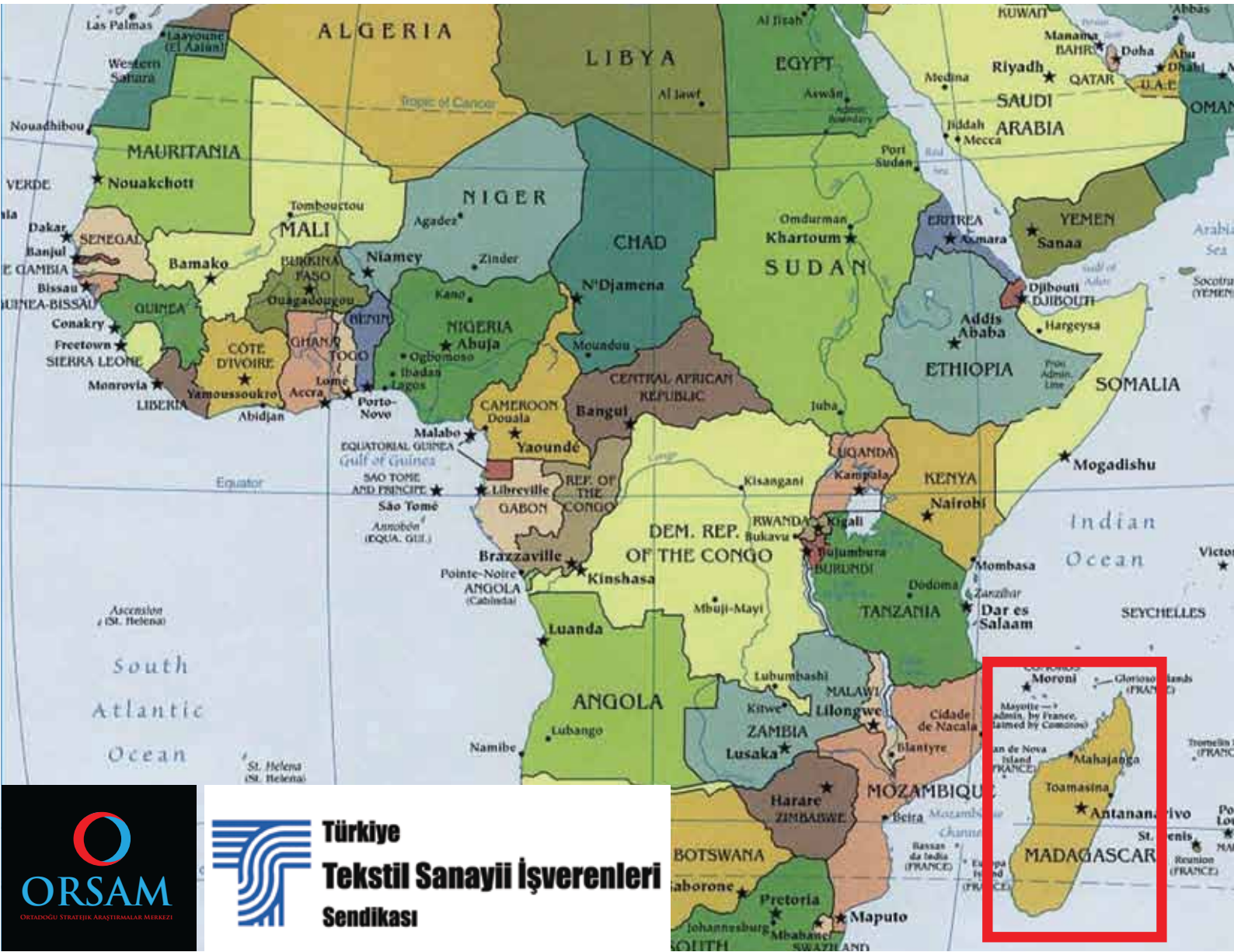

MADAGASKAR: BAĞIMSIZLIĞIN 50. YILINDA KAZANIMLAR, KAÇAN FIRSATLAR VE TÜRKİYE İLE İLİŞKİLER

MADAGASCAR: GAINS, MISSING OPPORTUNITIES, AND RELATIONS WITH TURKEY IN THE 50TH YEAR OF INDEPENDENCE

مدغشقر : المكاسب والفرص الضائعة والعلاقات مع تركيا في
لعام الخمسين من الاستقلال

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TÜRKİYE TEKSTİL SANAYİİ İŞVERENLERİ SENDİKASI

MADAGASKAR: BAĞIMSIZLIĞIN 50. YILINDA KAZANIMLAR, KAÇAN FIRSATLAR VE TÜRKİYE İLE İLİŞKİLER

MADAGASCAR: GAINS, MISSING OPPORTUNITIES, AND RELATIONS WITH TURKEY IN THE 50th YEAR OF INDEPENDENCE

مدغشقر : المكاسب والفرص الضائعة والعلاقات
مع تركيا في العام الخمسين من الاستقلال

Rapor No: 53
Mayıs 2011

ISBN: 978-605-5330-20-0

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2011

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Söz konusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaşmacı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

İçindekiler

Takdim.....	5
Özet.....	7
Giriş	8
Madagaskar Tarihi	8
Madagaskar'da Ekonomi ve Sosyal Yaşam	10
Madagaskar Tekstil Sektörü: Kriz Öncesi Durum Analizi	
Madagaskar'da Siyaset	11
Türkiye ve Madagaskar	13
Sonuç ve Genel Değerlendirme.....	14
Kaynakça.....	17
Tablo-1: Madagaskar Kronolojisi.....	9
Tablo-2: Madagaskar Serbest Bölgesi: Tekstil Sanayi Faaliyet Alanı, Çalışan ve Firma Sayısı	
Tablo-3: Madagaskar'da Sosyal Yapı.....	12
Tablo-4: Merianalar Hakkında Bilgi.....	13

Volkan ÇAKIR

1967'de Ankara'da doğdu. Yüksek öğrenimini 1989 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümünde tamamladı. 1991 yılında Fransa Montpellier niversitesi'nde ekonomi alanında yüksek lisans öğrenimi gördü. 1992 yılında aynı üniversitede ekonomi alanında doktora derslerini tamamladı. 1992-1996 yıllarında Orta Doğu Teknik niversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde ğretim görevlisi olarak ders verdi. 1997 yılında uluslararası halk sağlığı programlarında çalışmaya başladı ve halen aynı konuda çalışmalar yürütmektedir. 1997-2000 yıllarında Fas, Hindistan, Senegal, Kamerun ve Romanya halk sağlığı programlarına danışmanlık yaptı. 2000-2003 yıllarında Fas'ta halk sağlığı programı yönetti. 2003-2004 yıllarında Gana, Eritre, Ruanda, Mali, Benin ve Senegal'de aynı konuda danışmanlık yaptı. 2004 yılından beri Madagaskar'da halk sağlığı programını yönetmektedir.

TAKDİM

Madagaskar, Türkiye'den 10 bin kilometre uzaklıkta dünyanın dördüncü büyük adası. 20 milyon nüfusa ve Türkiye'nin yaklaşık $\frac{3}{4}$ 'ü yüzölçümüne sahip. Yer üstü ve yer altı zengin doğal kaynaklara sahip. Madagaskar halkının Türkiye'ye karşı bir önyargısı bulunmuyor. Çalışkan ve kanaatkar.

ORSAM olarak 2010 yılı içinde Madagaskar'a gerçekleştirdiğimiz ziyaret sırasında kurmuş olduğumuz ilişki sayesinde Türkiye'de hiç bilinmeyen Madagaskar hakkında bir rapor hazırlama şansına sahip olduk. Madagaskar üzerine son derece deneyimli bir akademisyen olan ve aynı zamanda başkent Antananarivo'da yaşamını sürdüren H. Volkan Çakır tarafından hazırlanan rapor bu ülkeyi tanıma ve anlamak çabaları açısından Türkiye'de başlangıç oluşturacak niteliktedir. Raporu hazırlayan Sayın H. Volkan Çakır'a tekrar teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Çalışma toplam beş bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda Madagaskar tarihi ele alınıyor. Aynı bölüm içinde tablo şeklinde detaylı bir Madagaskar tarihi kronolojisi de bulunuyor. Madagaskar'ın siyasal yaşamı üzerinde doğrudan etkili olan ekonomik ve sosyal yapı çalışmanın ikinci bölümünü oluşturuyor. Yine bu bölüm içinde de Madagaskar toplumunun detaylı bir dökümünü sunan Madagaskar'ın sosyal yapısına ilişkin tabloyu da bulabilirsiniz. Ardından Madagaskar'ın siyasal yapısı ve halen ülkede devam eden siyasi tartışmaların ele alındığı Madagaskar'da siyaset başlıklı bölüm gelmektedir. Kayda değer Türkiye-Madagaskar ilişkilerinden bahsetmek mümkün değildir. Ancak buna rağmen 2010 yılında Madagaskar'da Türkiye'nin büyükelçiliğinin açılmasıyla gelişen iki ülke ilişkileri de çalışmada ele alınıyor. Bu kısımda en ilgi çekici unsur Madagaskar'da faaliyet gösteren Türk okullarıdır. Buradan yetişen Madagaskarlı gençler Türkçe öğrenmektedir. Bunun yanı sıra raporda ilişkilerin daha çok ekonomik yönü anlatılmaktadır. Volkan Çakır'ın çalışması günümüz siyasi tartışmalarının ele alındığı ve geleceğe dönük değerlendirmelerin yer aldığı bölüm ile sonlandırılmaktadır.

Türkiye'de Madagaskar'ı tanımak için bir ilki gerçekleştiren söz konusu bu raporu, Türk sanayicine ve girişimcisine yeni açılımlar, yeni ufuklar için Türkiye'nin lokomotif sektörü olan tekstil sektörünün en köklü kuruluşu Türkiye Tekstil İşverenleri Sendikası (TTSİS) ile ORSAM birlikte sunmaktadır. Türk sanayisinin en güçlü kurumlarından biri olan TTSİS ile ORSAM arasındaki bu güzel işbirliği Türkiye'de düşünce merkezleri ile sanayi kuruluşları arasındaki işbirliğine de bir örnek teşkil etmektedir. Güçlü bir Türkiye için tesis edilen TTSİS-ORSAM işbirliği ekonomik analizlerin siyasi analizlerle desteklendiği raporlarla devam edecektir. Bu nedenle, Türkiye'nin güçlenmesine ve dünya ile bütünleşmesine gönülden inanmış olan TTSİS Başkanı Sayın Halit Narin'e çok teşekkür ederim.

Bu özgün çalışmayı zevkle okuyacağınızı tahmin ediyoruz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

Hazırlayan: H. Volkan Çakır

MADAGASKAR: BAĞIMSIZLIĞIN 50. YILINDA KAZANIMLAR, KAÇAN FIRSATLAR VE TÜRKİYE İLE İLİŞKİLER

Özet

- Madagaskar Fransa'nın Jakoben ve merkezîyetçi devlet yapısını miras almıştır. Bu nedenle ademi-merkezîyetçilik çabaları neredeyse hiç sonuç vermemiştir. Madagaskar'da iktidar tek adam (Cumhurbaşkanı) üzerine kuruludur ve neredeyse monarşik bir sistem hakimdir.
- Cumhuriyetin ilk on yılında yabancılar resmi ekonominin yüzde 80'ine hakimdi. Sermayenin %90'ı yabancılar tarafından kontrol ediliyordu. Resmi özel sektörün ürettiği yıllık karın yüzde 40'ı yurt dışına transfer ediliyordu. Toplumdaki grupların yıllık geliri karşılaştırıldığında, kırsal kesim ile kentli nüfus arasında ciddi farklılıklar bulunuyordu. Yabancılar ile yerli nüfus arasındaki gelir farkı ise 1'e karşı 25 olarak hesaplanmıştı. Günümüzde sosyo-ekonomik gruplar arasındaki gelir dağılımı da pek farklı değildir.
- Bağımsızlığın ilk günlerinden beri gözlemlenen siyasi istikrarsızlığın nedeni, temelde bir yandan demokratik temsil için siyasi kurumların var olmamasına, diğer yandan halkın büyük kesiminin geçim derdinde olmasına bağlıdır.
- Bağımsızlığın ilk gününden bu yana oluşan üç Cumhuriyet, iktidara yasal görünüm vermiştir. Ancak iktidar sahipleri hiçbir zaman halkın çoğunluğu tarafından meşru kabul edilmemiştir. Bunun sebebi seçimlerin hiçbir zaman temsil edici nitelik taşımamış olmasıdır. Başkanlık seçimlerinde tüm adaylar bu sürecin içinde yarışmamaktadır.
- Seçimlerin ve seçilmişlerin halk nezdindeki meşruiyet eksikliği hem mevcut siyasi yaşamı kilitlemekte hem de geleceği ipotek altına almaktadır. Her ne kadar uluslararası camia ve bazı temsilciler ses getirecek söylemlerde bulunsalar da, ne yazık ki seçim sonuçları genelde kabul edilmektedir.
- Madagaskar yaklaşık iki yıldır süren krizden henüz çıkabilmiş değildir. Diğer taraftan Madagaskar sürprizler ülkesidir. Önümüzdeki dönemde beklenmeyen bir gelişme olabilir ve 2011 Mayıs'ında seçimler düzenlenebilir. Böylece Madagaskar'da yeni bir dönem başlayabilir. Ancak, şu an itibariyle bu iyimser senaryonun düşük ihtimal olduğunu belirtmek gerekmektedir. Ülkenin değişim ve gelişiminin önünde iki büyük engel vardır. Birincisi, sermaye birikim süreci ve bu konuda etkin olan aktörlerdir. İkincisi de, halklarına karşı sorumsuz ve duygusuz elit tabakadır.
- Türkiye Madagaskar'da 2010 yılında büyükelçilik açmıştır. 2002 yılında itibaren Madagaskar'da Türk Okulu faaliyet göstermektedir. Türk okulundan mezun olan 14 öğrenci şu an Türkiye'de üniversite eğitimi almaktadır. Madagaskarlı öğrenciler Büyükelçilik açılması ile Türkiye'den devlet bursu alma imkanına sahip olmuştur.
- Madagaskar ekonomisinin en önemli iki kaynağı tarımsal üretim ve özellikle maden olmak üzere doğal kaynaklardır. Türkiye ile dış ticaret bu iki alan içinde ciddi şekilde artabilir. Özellikle organik tarım ve tropikal ürünlere Türkiye pazarından talep gelebilir. Ayrıca, maden (ilmenit, nikel, demir) ürünlerinin de Türkiye pazarında talep görmesi yüksek ihtimaldir. Buna karşılık Madagaskar'ın Türkiye'den daha çok gıda ve dayanıklı tüketim ürünleri talebi olabilir.

Giriş

Madagaskar Hint Okyanusunda, güney doğu Afrika sahiline 400 km ve Türkiye'den 10 bin km uzaklıkta 592.000 km² büyüklüğünde bir kıta/adadır. Madagaskar 2010 yılında 50'inci bağımsızlık yılını kutlayacaktır. 20 milyon nüfusun yüzde 70'i fakirlik sınırının altında yaşamaktadır. Madagaskar veya batılıların tanımla "büyük ada" veya "kırmızı ada", dünyanın en fakir ülkeleri arasında bulunuyor. Madagaskar dünyadaki yüksek nüfus artış hızına sahip ülkeler arasındadır. Madagaskar ekonomisi dış yardım, büyük oranda kayıt dışı sektör ile ayakta durabilmektedir. Ne yazık ki nepotizm, rüşvet ülke ekonomisini, siyasetini, kültürel değerlerini ve toplumunu yaygın bir kanser gibi sarmış durumdadır.

Madagaskar, 1960 yılında bağımsızlığını elde eden 17 Afrika ülkesi arasında en gelişmiş ülkelerden biri konumundaydı. Ancak 50 yıl içinde Afrika'nın ve dünyanın en fakir ve en az gelişmiş ülkelerinden biri durumuna gelmiştir. Çalışmada Madagaskar'ın bu konuma gelmesinde etkili olan ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısı konuları ele alınacaktır.

Madagaskar Tarihi

İlk insanların Madagaskar'a hangi tarihte geldiği konusunda kesin bir bilgi yoktur. Bilinen, Madagaskar yerlilerinin kısmen Endonezya'dan, kısmen Doğu Afrika'dan ve kısmen de Hindistan ile Arap Yarımadası'ndan geldikleridir.

Madagaskar toplumu değişik etnik gruplardan oluşuyor. Malezya/Polinezya, Afrika ve Arap gibi 18 ayrı etnik grup yaşamaktadır. İlginç olan, Malagasy dilinin (Malgas dili) tüm adada kullanılıyor olmasıdır. Daha doğrusu, değişik bölgelerin ve etnik grupların lehçe-

si var, ancak lehçeler arasındaki marjinal farka rağmen, ortak Malagasy dilini herkesin anlamakta veya konuşmaktadır. Bu durumu, diğer Afrika ülkeleri ile karşılaştırmak gerekirse, Afrika'da bir Serer, Baoule dilini anlayamaz. Malagasy dil ortaklığının nasıl oluştuğu konusunda kesin bilgiye sahip değiliz. Bilinen, bir etnik grup siyasi ve askeri üstünlüğüne dayanarak dili dayatmamıştır.

Madagaskar Afrika ve Endonezya kültürlerinin karışımından ortaya çıkan bileşik bir medeniyettir. Şiddetli okyanus, adanın kıyısına yaklaşılmasını zorlaştırarak tam batı istilasını engellemiştir. 19. yüzyılda oluşan Merina siyasi egemenliği ile ülke belki modernizasyon hedefine yürüyebilirdi. Ancak Fransız egemenliği ile siyasi ve ekonomik güç yerli halktan Kolon'ların eline geçmiştir. Madagaskar büyük bir hızla Fransız imparatorluğunun en başarılı sömürgelerinden biri haline gelmiştir. 1947 ayaklanması ve akabindeki şiddetli bastırma 1960'da bağımsızlık ilanı ile sonlanmıştı. Bağımsız Cumhuriyetin ilk yılları görece başarılı geçmiş, ancak 1972'de yapılan sosyalizm tercihi Madagaskar'ı Afrika'nın 1960'lardaki görece en kalkınmış ülkesi olmaktan çıkarıp dünya ile bağları kopmuş ve en fakir ülkelerinden biri yapmıştır. 2002 yılındaki seçim sonrası ayaklanma ile Marc Ravalomanana¹ büyük umutlar ile Didier Ratsiraka'nın² yerine Cumhurbaşkanı olmuştur. Ravalomanana'nın 7 yıllık iktidarı sırasında ülkede ciddi bir kalkınma hareketi başlamıştır. Ancak demokratik kurumların olmaması, kamu kaynaklarının fütursuzca bir kişi için kullanılması, Merina elitinin ekonomik ve siyasi olarak yok edilmeye çalışılması 2008 sonlarında ayaklanmaya yol açmıştır. Sonuçta Marc Ravalomanana 17 Mart 2009'da ülkeyi terk etmek zorunda kalmıştır. 2010 yılı itibarıyla hala geçici hükümet iş başındadır ve siyasi krizden çıkış yolu henüz ortaya konmamıştır.

Tablo – 1: Madagaskar Kronolojisi

Tarih	Olay
	Endonezya'dan gelen göçmenler (Vazimba) adanın batısına ve kuzey doğusuna yerleşiyorlar. Vazimbalar adanın doğusuna yayılıyorlar.
8-9. Yüzyıl	Arap tüccarlar kuzeydoğu kıyısında ticaret kontuarı açıyorlar.
9-10. Yüzyıl	Kuzeydoğu bölgesine Arap nüfus göçü.
10-11. Yüzyıl	Malesya'dan göç (Antongil Körfezi)
13-14. Yüzyıl	Vazimbalar Betsileo bölgesine yerleşiyor.
14. Yüzyıl	Malezyalı göçmenler Merina bölgesine göç ediyor.
15-16. Yüzyıl	Merina derebeyliği kuruluyor. Ada'nın batı, doğu, kuzey ve güney kıyılarında kavim hayatı başlıyor. Portekizli denizciler Madagaskar ile düzenli ticarete başlıyor. Avrupalı gezginler yazılarında Madagaskar'dan söz etmeye başlıyorlar. Adanın değişik bölgelerinde krallıklar kuruluyor.
17. Yüzyıl	Portekizliler Madagaskar ile ticaret sözleşmesi imzalamak istiyorlar. Antlaşma çabası kavimler arası kavgaya yol açıyor. İlk Avrupalılar doğu kıyısına yerleşiyorlar. Hollandalılar ilk ticari ve siyasi antlaşmayı imzalıyorlar.
18. Yüzyıl	Küçük krallıklar (derebeylik) birbirleri ile çekişiyor. Yerel iç savaşlar gözlemleniyor. Bir yandan derebeylik (feodal) sistem pekiştiriliyor ve bu arada ordu ve kamu yönetimi reformları uygulanıyor. (Özellikle Merina bölgesinde)
19. Yüzyıl	Merina derebeyliği diğer bölgeleri siyasi ve askeri yönden istila ediyor.
5 Ağustos 1890	Fransa-İngiltere antlaşması ile İngiltere'nin Zanzibar üzerindeki hakimiyeti ile Fransa'nın Madagaskar üzerindeki hakimiyeti (protectorat) kabul ediliyor.
17 Aralık 1885	Madagaskar Fransız Protektorası oluyor.
6 Ağustos 1896	Madagaskar yasa ile Fransa sömürgesi oluyor.
28 Şubat 1897	Kraliçe 3. Ranavalona Cezayir'e sürgün ediliyor.
Temmuz 1915	Malagas askerler I. Dünya Savaşı'na katılmak için Fransa'ya gidiyorlar.
1917	Kraliçe 3. Ranavalona Cezayir'de vefat ediyor.
30 Ocak-8 Şubat 1944	Brazzaville konferansı düzenleniyor.
29 Mart 1947	Sömürge kuvvetleri ülkenin değişik yerlerinde başlayan halk ayaklanmasını şiddetle bastırıyor.
14 Ekim 1958	Fransız birliğine bağlı Madagaskar Cumhuriyeti ilan ediliyor.
26 Haziran 1960	Bağımsız Madagaskar Cumhuriyeti.
21 Eylül 1960	Madagaskar Birleşmiş Milletler'e kabul ediliyor.
21 Aralık 1975	İkinci Cumhuriyet kuruluyor: Malagas sosyalist devrim belgesi referandum ile kabul ediliyor. Deniz subayı Didier Ratsiraka Cumhurbaşkanı oluyor.
10 Aralık 1991	Başkanlık sarayına yürüyen göstericilere kolluk kuvvetleri ateş ediyor, onlarca kişi hayatını kaybediyor. Başkan Ratsiraka sürgüne gidiyor.

30 Aralık 1992	3. Cumhuriyet kuruluyor.
Şubat 1993	Profesör Albert Zafy Cumhurbaşkanı seçiliyor.
1996	Parlamento Zafy'nin başkanlığını düşürüyor. Yapılan seçimler sonucu Ratsiraka tekrar iktidara geliyor
16 Aralık 2001	Cumhurbaşkanlığı seçimleri birinci tur
25 Şubat 2002	Yüksek mahkeme ilk tur cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarını açıklıyor. Birinci sırada %46.21 ile Marc Ravalomanana. İkinci sırada %40.89 ile Didier Ratsiraka. İkinci tur düzenlemesi öngörülüyor. Ravalomanana ve ekibi sonuçları reddediyor, adaylarının ilk turda %50'nin üzerinde oy aldığını iddia ediyorlar. Ravalomanana taraftarları genel grev ilan ediyorlar.
8 Şubat 2002	Ratsiraka taraftarları Antananarivo (başkent) ile Tamatave (birinci liman ve Ratsiraka'nın memleketi) arasında yolu kesmek için baraj kuruyorlar.
22 Şubat 2002	Marc Ravalomanana kendisini başkan ilan ediyor. Bir yüksek yargıç seçim sonuçlarını açıklıyor: Ravalomanana %52.15, Ratsiraka %35,67.
13 Haziran 2002	Didier Ratsiraka ikinci kez Fransa'ya sürgüne gidiyor.
31 Temmuz 2003	Ariary yeni para birimi oluyor. Malagas Frangının yerini alıyor. 1 Ariary = 5 Malagas Frangı.
6 Ağustos 2003	Didier Ratsiraka Ceza Mahkemesi tarafından kamu parasını kötü kullandığı gerekçesiyle 10 yıl hapse mahkum oluyor.
3 Aralık 2006	Marc Ravalomanana ikinci defa Cumhurbaşkanlığına seçiliyor.
27 Ocak 2009	Marc Ravalomanana ve Antananarivo büyükşehir belediye başkanı Andry Rajoelina arasındaki siyasi kriz sokağa taşıyor. Halk ayaklanması birçok mağazanın, özellikle Marc Ravalomanana ait şirket ve mağazaların yağmalanmasına yol açıyor.
7 Şubat 2009	Başkanlık sarayına yürüyen halka ateş açılıyor. Birçok kişi hayatını kaybediyor.
17 Mart 2009	Marc Ravalomanana ülkeden kaçıyor. Andry Rajoelina geçiş dönemi yüksek otorite başkanı oluyor.

Madagaskar'da Ekonomi ve Sosyal Yaşam

Madagaskar halkı Birleşmiş Milletler Kalkınma Ajansı (UNDP) 2009 İnsani Kalkınma İndeksi'ni sıralamasında 174 ülke arasında 145'inci sırada yer almaktadır. Madagaskar ekonomisinin büyüklüğü 8,9 milyar ABD dolarıdır. 2009 yılı ortasında ülke nüfusu 20 milyon olarak tahmin ediliyordu. Nüfusun %80'i kırsal kesimde yaşıyor. 2009 siyasi krizi öncesi, 2008 yılında GSYİH %7 büyüdü. Büyüme 2009 yılında yüzde 0,5 olarak tahmin ediliyor-

du. Nüfusun %70'i BM açlık sınırı altında yaşıyor yani günde 1.25 \$ daha az gelire sahiptir.

Madagaskar ekonomisinin temel üretim kaynağı tarım. Pirinç, en çok üretilen ve tüketilen tahıldır. Tüm ülkede çeltik tarlaları bulunmakla birlikte, pirinç üretimi iç talebi bile karşılamıyor ve Madagaskar pirinç ithal etmek zorunda kalıyor. Pirinç dışında Madagaskar vanilya (dünya'nın önemli ihracatçı ülkelerinden), karanfil, zencefil vb baharatlar, şeker kamışı, kakao, deniz ürünleri (özellikle karides), manyok, muz, ananas ve muhte-

lif tarım ürünleri yetiştirmektedir. İhracatın %80'ini tarım ürünleri oluşturuyor.

Madencilik sektörünün Madagaskar'da büyük potansiyeli vardır. Madagaskar madenleri; grafit, nikel, krom, tuz, mika, kuartz, kömür, boksit, ilmenit, yarı değerli taş ve petroldür. Kanadalı Sherrit ile Avustralyalı Rio Tinto 2 önemli madencilik yatırımı yapmaktadır. Birincisi, doğu bölgesinde grafit ve nikel madenleri işletmek için yatırımda bulunmaktadır. İkincisi, güney plajlarında ilmenit (titanyum) üretimine başlamıştır. Madenin çıkartıp ihraç edilebilmesi için fabrika ve altyapı (yol, termik elektrik santrali ve liman) inşaatı yapılmıştır.

Madagaskar'ın sermaye birikimi bir avuç insanın elindedir. Bunların bir kısmı yerli Malagasy, bir kısmı 19.yy sonunda Gujarat'dan (Hindistan) göç eden Hint kökenli Karana'lar ve bir bölümü de 1975'deki sosyalist devrim sonucu ülkeyi terk eden Avrupalı zenginlerin elindeki malları çok ucuza alan "genç" Avrupalı sınıftır.³

Madagaskar doğal kaynaklar açısından zengin bir ülkedir. Özellikle tarım için çok elverişli topraklara ve bol maden kaynaklarına sahiptir. Peki, böylesine potansiyele sahip bir ülke nasıl oldu da 50 yıldır düzenli şekilde kalkınmadı? Neredeyse her on yılda bir ortaya çıkan siyasi kriz, iktisadi kazanımları ciddi şekilde azalttı. Madagaskar global ekonomi pazarlarından nispeten uzakta bulunuyor. İklim şartları, özellikle hemen hemen her yıl oluşan tropikal fırtınalar kıyı kesimlerindeki yerleşim yerlerini ve sınırlı altyapıyı hasara uğrattıyor. Ülke ekonomisinin Afrika'daki bölgesel ekonomik alanları (COMESA, SADC) ile entegrasyonu sınırlı düzeydedir. İnsan gelişimine ayrılan kaynaklar sınırlıdır. Tüm bu etkenler Madagaskar'ın az gelişmişliğini kısmen açıklayabiliyor. Ancak tüm bunlar, bugünkü sosyal, ekonomik kalkınma düzeyi ile insani gelişmişlik düzeyini tek başına ve tümüyle açıklamaya yeterli değildir.

Madagaskar'da doğumda beklenen yaşam süresi ortalama 60 yıl olmakla birlikte, benzer Sahara Güneyi Afrika (SGA) ülkelerinden yüksektir. Örneğin Mozambik'te doğumda beklenen yaşam süresi 40 yıldır. Bu ciddi farkı değişik parametreler açıklamaktadır. Çok uygun iklim şartları, ciddi beslenme sorunu olmaması (güney bölgelerinde mevsimsel açlık ve beslenme sorunu gözlemleniyor) ve çok düşük HIV prevalansı. Madagaskar'da sağlık hizmetleri kısıtlı, ancak ülke geneline yayılmış 3200 temel sağlık ocağı (bunların 2400'ü devlete, 800'ü kiliselere bağlı) temel sağlık hizmetlerini (aşı, anne ve çocuk sağlığı) nüfusun %60'ına ulaştırıyor.

Madagaskar nüfusunun okuma yazma oranı %80'dir. Bu oran diğer Sahara Güneyi Afrika (SGA) ülkelerinden yüksektir. Ortalama Madagaskar vatandaşı 4 yıl okula gitmektedir. Malagasya ilk ve ortaöğretim okullarında kullanılan dildir. Yüksek öğretim 6 devlet, 4 özel üniversite ve birçok özel yüksekokul tarafından sağlanmaktadır. İlköğretim zorunlu 8 yıldır. İlk beş yılda toplam 3 milyon öğrenci vardır. Her yıl 50 binden az öğrenci lise diploması almaktadır. Yüksek öğrenim gören öğrenci sayısı ise 100 bin civarındadır.

Madagaskar Tekstil Sektörü: Kriz Öncesi Durum Analizi

Aralık 2008'de başlayan siyasi kriz ardından 17 Mart 2009'da Devlet Başkanı Marc Ravalomanana'nın ülkeden ayrılması ile istikrarsız bir dönem başladı. O tarihten itibaren ülkeyi geçiş dönemi otoritesi (Haute Autorite de la Transition-HAT) yönetiyor. HAT'nin başında 36 yaşındaki Andry Rajoelina bulunuyor. Siyasi krizden çıkış yolu bulmak için hem uluslararası arabulucular (özellikle Güney Afrika Kalkınma Topluluğu--- SADC) hem ulusal Sivil Toplum Kuruluşları platformları çaba harcadılar. Maalesef, şu ana kadar herkesin üzerinde anlaştığı bir yol haritası yok. İktidar Eylül 2011'de milletvekili ve başkanlık seçimi yapılacağını açıkladı. Bu plan Fransa tarafından örtülü şekilde destekleniyor olmakla

birlikte diğer ülkeler Eylül ayı seçim planını gerçekçi bulmuyor. Eski devlet başkanlarının seçime katılamayacak olması nedeniyle muhalefet bu plana şiddetle karşı çıkıyor.

Son iki yıldır yaşanan ve halen süren istikrar-sızlık Madagaskar ekonomisine ciddi şekilde yansdı. Yeni açıklanan Dünya Bankası raporuna göre 2010 yılında Madagaskar'da 220 bin iş alanı yok oldu (karşılaştırma için her yıl Madagaskar iş pazarına 500 bin yeni işgücü katılıyor), enflasyon (TUFE) %12'ye ulaştı. Ayrıca, kamu yatırımı neredeyse sıfırlandı. Özel sektör yatırımı hakkında bilgi olmamasına rağmen, çok düşük olduğu tahmin ediliyor. Mesela 2008 yılında Madagaskar'da yıllık yatırım miktarı \$1,500 milyon civarındaydı. Bu miktarın yarısı kamu yatırımı diğer yarısı ise özel sektör yatırımıydı. Kamu yatırımının büyük çoğunluğu ikili ve çok taraflı dış yardım mekanizmaları tarafından karşılanıyordu. Siyasi kriz ile neredeyse tüm dış yardım durdu. Yalnız Fransa, Madagaskar devletine yardıma devam ediyor. ABD ise yardımı tamamen kes-ti. Ancak, sağlık alanında STK'lar aracılığıyla "insani" yardımını devam ettiriyor.

Tekstil sektörü, az gelişmiş Madagaskar ekonomisinin temel sanayisinden birisi. Sektör pamuk, iplik ve işlenmiş tekstil ürünleri üretiyor. Tekstil sanayisinin çoğunluğu serbest bölgelerde kurulmuş fabrikalardan oluşuyor. Madagaskar'da serbest bölgeler idari olarak

mevcut. Daha doğrusu serbest bölge fabrikaları belirli alanlarda toplanmış değil. Fabrikalar çoğunlukla Antananarivo ve Antsirabe şehirlerinde dağılmış durumda. Krizin bir başka sonucu da 2009'dan sonra güvenilir istatistik ve etütlerin yayınlanmıyor olması. Bu sebeple, bu yazı 2009 öncesi yapılmış çalışmaları temel alarak hazırlandı.

2006 yılında Madagaskar serbest bölge tekstil sanayinde 120 firma, 78 bin çalışan ile faaliyet gösteriyordu. Firmaların çoğunluğu sıra üretim (chain production) yapıyor. Taşeron yöntemine başvuran firma sayısı tam olarak bilinmiyor, ancak bu sayının önemli bir seviyede olduğu tahmin ediliyor. Tekstil ürünleri çeşit olarak geniş bir yelpazeye yayılmış durumda. Her yaş grubu için hazır giyim (konfeksiyon) üretimi yapılmakta. Firmaların %9'u iç çamaşırı, ev ürünleri, spor tekstil ürünleri ve iş tekstil ürünleri üretiyor. Trikotaj faaliyet alanı genellikle kazak (pull-over) ve şapka üretimi yapıyor. Nakış (embroidery) alanında faaliyet gösteren firmaların %23'ü yüksek kalite el ürünleri üretiyor. Sadece 1 firma kumaş üretiyor. Konfeksiyon sektöründeki firmaların çalışan sayısı değişkenlik arz ediyor. 20 çalışandan 2000'e kadar değişiyor. Triko alanında firmaların çalışan sayısı yüksek. Ortalama 1100 çalışan var. İşgücünün yarısı (%53) 19-24 yaş grubunda. Çalışanların çoğunluğu (%70) kadın.

Tablo-2: Madagaskar Serbest Bölgesi: Tekstil Sanayi Faaliyet Alanı, Çalışan ve Firma Sayısı

Faaliyet alanı	Çalışan sayısı	Firma sayısı
Hazır giyim/Konfeksiyon	47 981	76
Trikotaj	27 026	11
Embroidery (nakış)	1 200	14
Dokuma	1 390	1
Aksesuar	400	9
Serigrafi	167	3
Ambalaj	321	3

Kaynak: INSTAT 2006—Madagaskar İstatistik Enstitüsü

Siyasi kriz öncesi Madagaskar hem AB hem de ABD'ye ihracatı kolaylaştırıcı antlaşmalardan yararlanabiliyordu (AB için Cotonou Antlaşması ve silahlar dışında her şey inisiyatif, ABD ile AGOA-- Africa Growth Opportunity Act). Bu antlaşmalar ve ucuz işgücü, serbest bölgelerde tekstil üretim birimlerinin kurulmasını teşvik etti. Madagaskar'da ayrıca pamuk üretiliyor. 2004 yılında toplam pamuk ihtiyacı 27 500 ton iken, pamuk üretimi 4.450 ton idi. Madagaskar'da pamuk üretimi, kumaş, ve tekstil ürünleri sektörlerinde dikey entegrasyon mümkün. Tarım ve Yetiştiricilik Bakanlığı'nın 2007 yılında hazırlanan raporunda; Madagaskar tekstilinde uluslararası piyasada rekabet gücünün oluşması için aşağıda hususların gerekliliğine vurgu yapılmıştır:

1. Enerji fiyatlarını düşürmek (Kilovat saat maliyeti \$0.09'dır. Bu rakam Mauritius'un iki katı ve Güney Afrika'nın 3 katı, Kenya ile aynıdır)
2. İplik ve kumaş üretimine yatırımı yapmak.
3. Liman ve ulaşım altyapısını iyileştirmek (Tamatave limanı ile Antananarivo arası 500km.)
4. Yatırım ve dış ticaret bürokrasisini azaltmak.
5. İşgücünü eğitmek.
6. Yerel pamuk üretimini arttırmak.

2005'te, serbest bölge işgücü maliyeti 0.40 dolar/saattir. Bu rakam kayıtlı ekonomide ödenen ücretten yüksekti (ortalama 0.28 dolar). Karşılaştırıldığında saatlik işgücü maliyeti Mauritius'ta 1.33 dolar, Kenya'da 0.62 dolar, Güney Afrika'da 2.17 dolar, Sri Lanka'da 0.40 dolar ve Çin'de 0.57 dolardır.

Madagaskar serbest bölge yatırımlarını 1989'da çıkartılan, 1991'de güncellenen yasalar düzenlemektedir. Mevcut yasal düzenlemelerin birbirine zıt 2 temel özelliği bulunmaktadır. Birincisi, düzenlemelerin özünün olağandışı olmasıdır çünkü yatırımcıya vergi/gümrük, mali/finans ve gayrimenkul alanla-

rında muhtelif avantajlar sağlamayı amaçlamaktadır. İkincisi, düzenlemelerin hukuksal olarak getto oluşturmaktan kaçınarak mevcut çalışma kanununu serbest bölge için geçerli kılmasıdır.

Vergi ve gümrük mevzuatına bakıldığında, serbest bölge yatırımları kurumlar vergisinden muaftır. Ayrıca, 15 yıl için gelir vergisinden muaf tutulmaktadır. Bu sürenin sonunda %10 gelir vergisi tatbik edilmektedir. Ancak vergi indirim olanağı mevcuttur. Tüm ithal mallar her türlü ithalat ve ihracat vergisinden muaftır. Ancak ihracata yönelik hizmetlere KDV uygulanmaktadır.

Mali mevzuata bakıldığında, serbest bölgede gerçekleştirilecek yatırımların tamamı döviz girişi ile gerçekleştirilmek zorundadır. Yatırımcı, Madagaskar dışında borçlanabilir ve yerel bankalarda döviz hesabı açabilir. Yatırımcı için döviz transferi (ithalat, gelir payı ödemeleri için) serbesttir.

Gayrimenkul düzenlemelerine bakıldığında, yabancılar Madagaskar'da mülk sahibi olamazlar. Devlet, serbest bölge işletmelerinin kurdukları birimlerin arazisine/yerine sahiptir. Yabancı yatırımcı bu arazileri 20 ile 50 yıl arasında değişen süre için kiralayabilmektedir. Ancak, özel şahıslardan alınan arazi/alan yabancı yatırımcının mülkiyetine geçebilmektedir. Ama yine de bu konuda bir karışıklık mevcuttur çünkü yabancılar en fazla 99 yıllığına gayrimenkul sahibi olabilmektedir). Ayrıca, Madagaskar'da kentleşme planı yoktur veya uygulanmamaktadır. Arsa kiralandığında çevrede yaşayanlar ile diyalog aracılığı ile denge kurulması önemli bir husustur. Diyalog sağlanamaması halinde ise arazi üzerinde kaçak yapılanma hızla yayılabilir ve ciddi toplumsal sorunlara yol açabilir.

Sonuç olarak şu söylenebilir ki, Madagaskar tekstil sektörü ihracata dönük serbest bölge mevzuatı çerçevesinde yatırım potansiyeli taşımaktadır. 2007'de, Madagaskar hazır giyimde, serbest bölge üretimi ile 205 milyon do-

larlık ihracat gerçekleştirmiştir. Ancak 2009 krizi ve AGOA (Africa Growth Opportunity Act) antlaşmasının askıya alınmasıyla ABD'ye olan ihracat neredeyse sıfırlanmıştır.

Madagaskar'da Siyaset

Madagaskar'ın 40-50 yıldır süren kronikleşmiş az gelişmişliğinde siyasi yöneticilerin kararları ve kamu kurumlarının etkin olamamasının büyük payı bulunmaktadır.

Madagaskar 1895 yılında Fransız egemenliği altına girmiştir. 1896 yılında da resmen sömürge olmuştur. 1958-1960 yılları arasında Fran-

sız birliğine bağlı cumhuriyet olmuştur. Nihayet 26 Haziran 1960 tarihinde bağımsızlığını kazanmıştır. Bağımsızlığın ilk 12 yılında adada herhangi bir siyasi kriz yaşanmamıştır. Bu sömürge sonrası dönemde ilk cumhurbaşkanı Philipert Tsiranana'dır. Bu dönemde yabancılar (çoğunlukla Fransızlar) ülke ekonomisini, özel sektör ve kamu kurumlarını yönetmekteydi. Her kamu kurumunda yabancı uzmanlar bulunuyordu. Özel sektörün üretim araçları yabancılar tarafından kontrol ediliyordu. Erken cumhuriyet döneminde hem siyasi istikrar hem de göreceli ekonomik kalkınma gözleniyor ve bunun sonucu olarak ülkede açlık yaşanmıyor, "mutlu ada" pirinç⁵ ihraç ediyordu.

Tablo – 3: Madagaskar'da Sosyal Yapı

Etnik grup	Açıklama
1) Marina	Yüksek platodakiler: Endonezya/Malezya kökenli, adanın ortasında yüksek platoda yaşamaktadırlar.
2) Betsileo	Yenilmezler: Ortadoğu (Fianarantsoa) bölgesinde yaşamaktadırlar. Çeltik üretim tekniğine hakimler ve ahşap işleri konusunda uzmanlar.
3) Betsimisaraka	Ayrılmazlar: En yüksek nüfusa sahip grup, doğu kıyısında yaşamakta ve kahve, karanfil, şeker kamışı üretimi ile uğraşıyorlar.
4) Sakalava	Uzun vadide yaşayanlar: Neredeyse tümü batı kıyısında yaşamaktadır.
5) Antaisaka	Sakalava'dan gelenler: Batı kıyısında yaşamaktadırlar.
6) Antandroy	Dikenli bölgeden gelenler: Adanın güney ucunda yaşamaktadırlar.
7) Mahafaly	Tabu yapanlar: Güney bölgesinde yaşamaktadırlar. Heykeltıraşlıkla uğraşmaktadırlar.
8) Vezo	Doğu Afrika'dan gelen balıkçılar: Ada'nın güney batısında yaşamaktadırlar.
9) Bara	Bantu (Afrika'dan etnik grup) kökenliler: Hayvan besiciliği ile uğraşmaktadırlar.
10) Antakarana	Yamaçlarda yaşayanlar: Balıkçılık ve besicilik ile uğraşmaktadırlar.
11) Antemoro	Kıyıda yaşayanlar: Genellikle çiftçilik yapmaktadırlar.
12) Antaifasy	Kumda yaşayanlar. Doğu kıyısında yaşamaktadırlar.
13) Masikoro	Ada'nın güneyinde yaşayan çiftçiler.
14) Antambahoaka	Adanın güney doğusunda yaşayan Arap kökenli etnik grup. Ecdatlarının Raminia (Mekke'den 10. Yüzyılda gelen kişi) olduğu düşünülmektedir.
15) Tsimihety	Saçlarını kesmeyenler. Adanın kuzey batısında yaşamaktadırlar. Besicilik ve çeltik üretimi yapmaktadırlar.
16) Tanala	Ormanda yaşayanlar: Doğu kıyısında ormanda yaşamaktadırlar ve tıbbi kullanım için bitkilere ve bilgiye sahiptirler.
17) Bezanozano	Lüle saçlılar Doğu kıyısı ormanlarında yaşamaktadırlar.
18) Sihanaka	Bataklıkta dolaşanlar: Alaotra gölünde (adanın en büyük göllerinden biri) yaşamaktadırlar ve çiftçilik ile uğraşmaktadırlar.

Ancak esasen ülke görüldüğü kadar istikrarlı değildi. Ekonomideki yabancı egemenliğine karşı toplumun geniş kesimlerinde hoşnutsuzluk baş göstermeye başlamıştı. Ayrıca, iktidardaki Sosyal Demokrat Parti'nin devlet aygıtına ve özellikle kamu iktisadi teşekküllerine hakim olması sert eleştiri konusu oluyordu. Cumhuriyetin ilk on yılında yabancılar resmi ekonominin (geleneksel tarım üretim dışı) yüzde 80'ine hakimdi. Sermayenin %90'ı yabancılar tarafından kontrol ediliyordu. Resmi özel sektörün ürettiği yıllık karın yüzde 40'ı yurt dışına transfer ediliyordu. Toplumdaki grupların yıllık geliri karşılaştırıldığında, kırsal kesim ile kentli nüfus arasında ciddi farklılıklar bulunuyordu. Yabancılar ile yerli nüfus arasındaki gelir farkı ise 1'e karşı 25 olarak hesaplanmıştı. Maalesef günümüzde sosyo-ekonomik gruplar arasındaki gelir dağılımı da pek farklı değildir.

Bağımsızlık dönemindeki ilk ciddi kriz 1971 yılında görülmüştür. Kolluk güçleri güney batıdaki büyükbaş yetiştiricilerinin ayaklanmasını şiddet kullanarak bastırılmıştır. Hayvan yetiştiricileri vergi vermeyi reddetmiştir. Bir yıl sonra tüm ülkede lise ve üniversite öğrencileri genel grev başlatmıştır. 12 Mayıs 1972 akşamı Antananarivo Üniversite kampüsünde bulunan 400 kadar grev yapan öğrenci tutuklanmış ve Nosy⁶ Lava adasındaki zindana gönderilmiştir. Bu karar yüzünden hükümet düşmüş ve General Gabriel Ramanantsoa yeni hükümeti kurmuştur. 1972-1975 arası siyasetçiler, askerler, STK'lar ve etnik gruplar arasında zaman zaman sert çekişmeler gözlemlenmiştir. Bu dönemde bağımsız Madagaskar tarihinin ilk ve şu ana kadar tek siyasi cinayeti işlenmiştir. General Ramanantsoa'nın yerine gelen Albay Richard Ratsimandrava 11 Şubat 1975'de evine giderken öldürülmüştür.⁷ 1 Ocak 1976'da İkinci Cumhuriyet (Madagaskar Demokratik Cumhuriyeti) kurulmuş ve karışıklık sona ermiştir.

Tablo – 4: Merinalar Hakkında Bilgi

Merinalar ekonomi ve siyasette en etkili etnik gruptur. Merinaların sosyal organizasyonu hiyerarşik mantık takip etmektedir. Merina'lar bugün bile dört sosyal gruptan oluşmaktadır.

- Andriana (Asiller): Kraliyet dönemindeki hükümler veya derebeyi soyundan gelen veya hükümdar tarafından asilleştirilmiş savaşçılardan gelenler.

- Hovas (Özgür İnsan): Asiller ile yüksek platoya göç edenlerin soyundan gelenler.

- Mainty (Siyah)/ Andevo (Köle): Vazimba (ilk yerleşenler) veya Afrika'dan gelenler.

- Hovavao: Karışık orijinli köleler. Atalarının kökeni Andriana, Hova veya Mainty olabilir. Ödenmeyen borç yüzünden köle olmuş veya savaş tutuklusu olabilecekleri iddia edilmektedir.

Türkiye ve Madagaskar

Türkiye Madagaskar'da 2010 yılında büyükelçilik açmıştır. 2002 yılında itibaren Madagaskar'da Türk Okulu faaliyet göstermektedir. Türk okulundan mezun olan 14 öğrenci şu an Türkiye'de üniversite eğitimi almaktadır. Madagaskarlı öğrenciler Büyükelçilik açılması ile Türkiye'den devlet bursu alma imkanına sahip olmuştur.

2009 yılında Türkiye ile Madagaskar ticaret hacmi 20 milyon ABD doları civarındaydı. Madagaskar'ın önemli ve potansiyeli yüksek bir pazardır. Madagaskar siyasi istikrara kavuşmasıyla birlikte ekonomisi muhtemelen yıl bazında %8-10 arası büyüyecektir. Bu oranda büyüme için yılda 1,5 milyar ABD doları yatırıma ihtiyacı bulunmaktadır. 2009 krizi öncesi bu yatırımın yarısı kamu tarafından dış yardım ve krediler, diğer yarısı ise özel sektör yatırım ile sağlanmıştır. Kriz sürecinde kamu yatırımı neredeyse sıfırlanmıştır. Özel sektör yatırımı ise artmasa dahi devam etmektedir. Şu anda önemli maden yatırımları ve petrol arama yatırımları devam etmektedir.

Madagaskar ekonomisinin en önemli iki kaynağı tarımsal üretim ve özellikle maden olmak üzere doğal kaynaklardır. Türkiye ile dış ticaret bu iki alan içinde ciddi şekilde artabilir. Özellikle organik tarım ve tropikal ürünlere Türkiye pazarından talep gelebilir. Ayrıca, maden (ilmenit, nikel, demir) ürünlerinin de Türkiye pazarında talep görmesi yüksek ihtimaldir. Buna karşılık Madagaskar'ın Türkiye'den daha çok gıda ve dayanıklı tüketim ürünleri talebi olabilir.

Sonuç ve Genel Değerlendirme

Madagaskar Fransa'nın Jakoben ve merkeziyetçi devlet yapısını miras almıştır. Bu nedenle ademi-merkeziyetçilik çabaları neredeyse hiç sonuç vermemiştir. Madagaskar'da iktidar tek adam (Cumhurbaşkanı) üzerine kuruludur ve neredeyse monarşik bir sistem hakimdir.

Bağımsızlığın ilk günlerinden beri gözlemlenen siyasi istikrarsızlığın nedeni, temelde bir yandan demokratik temsil için siyasi kurumların var olmamasına, diğer yandan halkın büyük kesiminin geçim derdinde olmasına bağlıdır.

Bağımsızlığın ilk gününden bu yana oluşan üç Cumhuriyet, iktidara yasal görünüm vermiştir. Ancak iktidar sahipleri hiçbir zaman halkın çoğunluğu tarafından meşru kabul edilmemiştir. Bunun sebebi seçimlerin hiçbir zaman temsil edici nitelik taşımamış olmasıdır. Başkanlık seçimlerinde tüm adaylar bu sürecin içinde yarışmamaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, her aday kendi oy pusulalarını bastırmak ve 17 bin üzerindeki seçim sandığına ulaştırmak zorundadır. Ayrıca milletvekili ve belediye seçimlerinde adayların katılımı ve propaganda olanakları ve süreleri kısıtlanmaktadır. Bu tip hile ve kısıtlamaların uygulanmasının nedeni seçimlere katılımın çok düşük oranlarda tutmaya çalışmaktır. Örneğin, 2007 belediye seçimlerinde Antsirabe⁸ şehrinde tek bir aday belediye başkanlığı için yarışmış ve geçerli oyların %100'ünü almıştır. Ancak, bu toplam kayıtlı seçmenlerin ancak

%20'sine tekabül etmektedir. Bu sonuç ile doğal olarak adayın halk nezdindeki meşruiyeti tartışılabilir hale gelmektedir.

Seçimlerin ve seçilmişlerin halk nezdindeki meşruiyet eksikliği hem mevcut siyasi yaşamı kilitlemekte hem de geleceği ipotek altına almaktadır. Her ne kadar uluslararası camia ve bazı temsilciler ses getirecek söylemlerde bulunsalar da, ne yazık ki seçim sonuçları genelde kabul edilmektedir.

2008 sonunda başlayan siyasi kriz, 17 Mart 2009'da devlet başkanının ülkeden kaçması ile sonuçlanmıştır. İktidarı ele geçiren güçler Transizyon (geçiş dönemi) Yüksek Otoritesi (TYO) oluşturdular. Uluslararası camia (Afrika Birliği, Güney Afrika Devletleri Topluluğu, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, ABD ve Fransa) 7 ayrı çözüm arama toplantısı düzenlenmesini sağladı. Bu toplantılar mevcut devlet başkanı ile üç eski Cumhurbaşkanı'nın önderliğini yaptığı oluşumların katılımı ile gerçekleşti. Maalesef, toplantıların sonuç bildirgesindeki maddelere hiç uyulmadı. Kriz döneminin başlangıcında atanmış olan Fransız büyükelçisi, uluslararası toplantıların en sonuncusu için büyük emek sarf etmesine rağmen bir sonuç alınamamıştır.

2010 Temmuz ve Ağustos aylarında Sivil Toplum Örgütleri Platformu'nun moderatörlüğünü üstlendiği bir dizi toplantı yapılmıştır. Yapılan toplantı serilerine, gün geçtikçe sayısı artan, toplam 90 siyasi parti katılmıştır. Bu toplantılar uluslararası gözlemciler tarafından da izlenmiştir. Söz konusu toplantıların sonuç bildirgesi iki konuda öneride bulunmuştur. Birincisi geçiş dönemine yönelik yeni kurumsal yapılanmadır. Buna göre başkan yerinde kalmakta ancak yeni bir hükümet kurulması önerilmektedir. Transizyon Başkanı, yeni başbakanı önerilecek üç kişi arasından seçip atayacaktır. Karar gereği yeni bir kurucu parlamento, senato ile transizyon konseyi oluşturulacaktır. Bu üç kurum, ülkeyi yeni anayasa referandumunu, yerel, genel ve başkanlık

seçimleri sürecinde yönetecektir. İkinci karar alanı da referandum ve seçimler takvimine ilişkindir. Referandumun Kasım 2010'da düzenlenmesi önerilmiştir. Başkanlık seçiminin 26 Haziran 2011'den (Ulusal Bağımsızlık Bayramı) önce düzenlenmesi öngörülmüştür.

İktidar, akil adamlardan (Raiamandreny Mijoro) oluşan bir harekettir. 13-18 Eylül tarihlerinde siyasi çözüm arayışları için ulusal bir konferans düzenlenmiştir. Toplantıya tüm ülkeden 4000'i aşkın katılımcı gelmiştir. Toplantı, Madagaskar'a özgü folklorik gösterilerle başlamış ve bitmiştir. Bir örnek vermek gerekirse, toplantıya 2000 kişinin katılımı öngörülmüştür. Katılımcılar arasında, bölge (district) düzeyinde siyasi partilerin, sivil toplum örgütlerinin ve ayanların (notable) temsilcileri olması öngörülmüştür. Ancak, yerel ve göre-

celi homojen bir düzeyde bile temsilci seçilememiştir. Sonuç olarak katılımcı sayısı ikiye katlanmıştır. Bu örnek Madagaskar'da demokrasi, temsiliyet ve güven kavramlarının ne kadar zor kabul edilebildiğinin göstergesidir.

Bugüne gelindiğinde, Madagaskar yaklaşık iki yıldır süren krizden henüz çıkabilmiş değildir. Diğer taraftan Madagaskar sürprizler ülkesidir. Önümüzdeki dönemde beklenmeyen bir gelişme olabilir ve 2011 Mayıs'ında seçimler düzenlenebilir. Böylece Madagaskar'da yeni bir dönem başlayabilir. Ancak, şu an itibarıyla bu iyimser senaryonun düşük ihtimal olduğunu belirtmek gerekmektedir. Ülkenin değişim ve gelişiminin önünde iki büyük engel vardır. Birincisi, sermaye birikim süreci ve bu konuda etkin olan aktörlerdir. İkincisi de, halklarına karşı sorumsuz ve duygusuz elit tabakadır.

DİPNOTLAR

- 1 Marc Ravalomanana süt, süt ürünleri ve gıda sanayi grubu kurucusudur. İktidardan düşmeden önce grubu Tiko, Madagaskar'ın en büyük endüstri holdinglerindendi. Marc Ravalomanana çiftçi bir Merina ailesinin yedinci çocuğudur. Geleneksel siyasi ve ekonomik elit ile pek anlaşamamaktadır.
- 2 Amiral Didier Ratsiraka (Tamatave- doğu bölgesinden geliyor) uzun yıllar iktidarda kalmıştır. Mustemleke döneminde Fransız donanmasında gemi yüzbaşı olarak görev yapmıştır. 1970'lerde başkan olduktan sonra kendini amiral rütbesine yükseltmiştir. 1990'larda iktidardan düşmüş ve Fransa'ya sürgüne gönderilmiştir. 1996 yılında seçimler ile tekrar başkan seçilmiştir. 2002 seçimlerinde ilk turda kaybettiğini karşıt adayın %50'den fazla oy aldığını iddia ederek kabul etmemiştir. Ülke 10 ay süren bir siyasi krize girmiştir. En sonunda Fransa'ya sürgüne gitmek zorunda kalmıştır.
- 3 1975 yılında, 3 yıl boyunca süren krizden bir referandum ile çıkılır. Amiral Didier Ratsiraka ülkede sosyalist yönetim ilan eder. Sermaye sahibi Avrupalılar ülkeyi terk ederler. Gayrimenkul ve menkul varlıklarını cüzi fiyat karşılığı satarlar. Bugün Madagaskar'ın sayılı zenginleri arasında bulunan Avrupalıların bir bölümü o günlerde genç göçmen/serüvencilerdir. Birkaç tanesi aldıkları borçlar ile fabrika, gayrimenkul ve maden satın almıştır. İlginç olan Fransız Frank'ı borç almışlar ancak Malagasy frankı ödemek üzere anlaşmışlardır. Sosyalist cumhuriyetin ilk döneminde Madagaskar Frank'ı %300 devalüe edilmiştir. Bir anda ellerindeki sermayenin değeri üç kat artmıştır.
- 4 Pirinç Madagaskar halkının temel gıda maddesidir. Günde üç öğün yenmektedir. Ortalama yıllık pirinç tüketimi kişi başı 140 kg'dır.
- 5 Nosy, Malagas dilinde "ada" demektir.
- 6 Albay Ratsimandrava sadece altı gündür iktidardaydı. Bugüne kadar tetikçiler ve emir verenler bulunamamıştır.
- 7 Antsirabe ülkenin ikinci büyük şehridir. 300 bine yakın nüfusu vardır. Antananarivo'nun 160 km güneyinde bulunmaktadır. Ayrıca ikinci büyük sanayi şehridir.
- 8 CNOSC: Coordination nationale des organisations de la société civile (Sivil Toplum Örgütleri Ulusal Koordinasyonu)
- 9 Madagaskar idari olarak 111 il idaresi (district) ve 22 bölgeye ayrılmıştır. Devlet hala merkezîyetçi yöntem ve kurumlar ile yönetilmektedir. Finans, insan kaynağı ve düzenleme yetkileri merkezi devlet tarafından kullanılmaktadır.

KAYNAKÇA

Genel

- Grandidier A. & G., “Histoire naturelle , physique et politique de Madagascar”, 22 vol
- Grandidier G.(1905-1935), “Bibliographie de Madagascar”, 2 vol Paris
- Delelée Desloges (1931), “Madagascar et dépendances”, Paris
- Rusillon H. (1933), “Un petit continent , Madagascar”, Paris
- M.A Leblond (1946), “La Grande Ile de Madagascar”, éd de Flore
- Deschamps H., (1947), “Madagascar”, éd. Berger Levrault, Paris
- Leblond M. & A, (1950 1951), “Madagascar”, in cahiers Charles de Foucault vol 20
- Decary R et autres auteurs, (1952), “La France de l’océan Indien”, (Madagascar, Comores, Réunion, Somalie, Inde Française), Société d’Editions Géographiques, Maritimes et Coloniales, Paris.
- Saron G., (1953), “Madagascar”, éd Hartmann, Paris
- Murphy D., (1985), “Muddling trough in Madagascar”, éd Murray, Londres, UK.
- Hannebique J., (1987), “Madagascar, mon Ile au bout du Monde” éd Siloe

Tarih

- Théodore de Bry, (1580) “Voyages autour du Monde” Insula Madagascar alias S. Laurentii dicta, Liège
- Flacourt E., (1658) “Histoire de la Grande Isle de Madagascar”, (Collection des ouvrages anciens concernant Madagascar, VIII), Paris, 1913, éd. Grandidier et Froidevaux.
- Drury R., XVIIe siècle, “Robert Drury’s Journal” Negro University Press, USA
- Defoe D., traduit par Molet-Sauvaget A. “Madagascar ou le Journal de Robert Drury” éd Harmattan
- Anonyme de 1710, “On Natural History of Madagascar” Fonds Sloane, Département des Manuscrits, British Museum.
- Pfeiffer I., (1859), “Voyages d’Ida Pfeiffer” Relations posthumes, Hachette, Paris
- Callet R.P., (1872), “Tantaran’ny Andriana teto Madagascar”, Collection de textes malgaches Tananarive “L’Histoire des Rois” (1974), éd Librairie de Madagascar : tome 1, tomes 2 et 3.
- Founy B., (1956), “Maudave et la Colonisation à Madagascar”, éd Larose, Paris
- Dr Hocquard E., (1897), “L’Expédition de Madagascar” Journal de campagne d’un médecin de l’armée, éd Hachette, Paris

- Galliéni, (1899), "Cinq mois autour de Madagascar" Voyage du Général Galiéni Hachette Paris
- Galliéni maréchal, Lettres de Madagascar, 1896-1905, Sociétés d'éditions géographiques, maritimes et coloniales, Paris, 198 p.
- Malzac P (1912), "Histoire du Royaume Hova depuis ses origines jusqu'à la fin", Tananarive.
- Grandidier A & G, (1903 1920) "Collection des ouvrages anciens concernant Madagascar", 9 vol, Paris.
- Lyautey, (1935), "Lettres du Sud de Madagascar", éd. Armand Colin
- Leblond M & A , (1934), "Madagascar, création française", Paris
- Chapus G.S., (1951), "Antsirabe, Passé, Présent, Avenir", Imprimerie Luthérienne, Antananarivo
- Dandouau A & Chapus G. S., (1952), "Histoire des populations de Madagascar", éd. Larose, Paris
- Boiteau P., (1958), "Contribution à l'Histoire de la Nation Malgache", éd sociales, Paris.
- Deschamps H., (1960), "Histoire de Madagascar", éd. Berger
- Deschamps H., (1959), "Les migrations intérieures à Madagascar", Paris, éd. Berger Levrault , Coll. L'homme d'outre-mer.
- Guirardet R. (1972), "L'idée coloniale en France, 1871-1962", éd La Table Ronde, Paris.
- Ralaimihoatra E.(1976), "Histoire de Madagascar", éd Librairie de Madagascar, 320 p. (3e édition)
- Raisonjourde F., (1983), "Les souverains de Madagascar", éd Karthala, Paris
- Vérin P., (1975), "Les échelles anciennes du commerce sur les côtes nord de Madagascar", Université de Lille III, 2 vol.
- Barrier M.F., (1996), "Ranavalô, dernière reine de Madagascar", éd Balland, Paris.

Etnografya ve Toplum

- Dahl O C , "Croyances et mœurs des Malgaches", (d'après Lars Vig, pasteur à Masinandrana et Antsirabe de 1875 à 1902).
- Dahl O C , (1951) "Malgache et maanja. Une comparaison linguistique", Oslo, éd Egede Instituttet.
- Mondain G., (1904) "Des idées religieuses des Hova avant l'introduction du christianisme" Paris
- Grandidier A. et G. (1908 - 1928), "Ethnographie de Madagascar" Société d'Editions Géographiques Maritimes et Coloniales 4 vol
- Caillet E., (1933), "La foi des ancêtres", Académie des Sciences Coloniales Paris
- Deschamps H., (1936) "Les Antaisaka", 2 Vol Tananarive
- Deschamps H. & Vianes S., (1959), "Les Malgaches du Sud-Est", éd. P.U.F., Paris

- Dubois H., (1936), "Monographie des Betsileo", Paris
- Faublée J., (1946), "Ethnographie de Madagascar", Paris
- Arbousset F., (1950) "Le Fokonolona à Madagascar", éd. Domat-Montchrestien, Paris
- Decary R., (1951) "Mœurs et Coutumes des Malgaches", éd. Payot, Paris
- Isnard H., (1950 - 1951) "La vie rurale à Madagascar", Les cahiers d'outre mer
- Michel L., (1958) "La religion des anciens Merina" Pensée Universitaire, Aix en Provence
- Mack J., (1986) "Madagascar : island of the ancestors", British Museum, London
- Bare J.F. "Sable rouge", Monarchie du Pays Sakalava, éd de l'Harmattan, Paris.
- Chandom Moet B., (1972), "Vohimasina, village malgache", Tradition et changement dans une société paysanne, éd. Nouvelles éditions latines, Paris.
- Faublée J., "Les esprits de la vie à Madagascar", éd. PUF, Paris, (1954), "La cohésion des sociétés Bara"
- P. Baujard, (1991), "Les Tanala de l'ikongo", Mythe et Société à Madagascar, éd Harmattan
- Larondes H., "Bekoropoka", Aspects de la vie familiale et sociale d'un village malgache, éd Mouton
- Koechlin, "Les Vezo du Sud Ouest de Madagascar", éd Mouton
- Dubois R., "Olombelona", éd l'Harmattan
- Lavanzelle C. & Gentil P., (1956), "Sur les sentiers malgaches"
- Rabemananjara J.J., (1956), "Témoignage malgache et colonialisme", Présence Africaine
- Rabemananjara J.J., (1959), "Nationalisme et problèmes malgaches", Présence Africaine
- Thiout M., (1961), "Madagascar et l'âme malgache", Horiz, France
- Condominas G., (1961), "Fokon'olona et collectivités rurales en Imerina", éd. Berger Levrault, Paris.
- Ottino P., (1963), "Les économies paysannes malgaches du Bas-Mangoky", éd Berger Levrault, Paris.

Doğal Yaşam

- Bradt, H., Schuurman, D., Garbutt, N. (1996). Madagascar wildlife. Bradt publications Bucks, U.K. 138 pp.
- Nicoll, M.E. et Langrand, O. (1989). Madagascar, revue de la conservation des aires protégées publié par le W.W.F. Gland, Suisse.
- Halthenorth, Th. et Diller, H. (1985). "Mammifères d'Afrique et de Madagascar", Delachaux & Niestlé, Neuchâtel.

- Glaw, F. & Vences, M. (1992). "A Fieldguide to the Amphibians and reptiles of Madagascar". Glaw & Vences Editors, Köln, Germany
- Langrand, O. (1995). "Guide des oiseaux de Madagascar". Delachaux et Niestlé, Neuchâtel et Paris.
- Mittermeier, R.A., Tattersall, I., Konstant, W.R., Meyers, D.M. & Mast, R.B. (1994). Lemurs of Madagascar. Conservation International, Washington DC.
- Garbutt, N. (1999). Mammals of Madagascar. Yale University, New Haven, USA.
- Schatz, G. (2000). A Generic Tree Flora of Madagascar. Royal Botanic Gardens, Kew, UK (existe aussi en version française " Flore générique des arbres de Madagascar ").
- Dransfield, J. & H. Beentje. (1995). "The Palms of Madagascar". Royal Botanic Gardens, Kew and the International Palm Society.
- Du Puy, D., Cribb, P., Bosser, J., Hermans, J. & C. (1999). "The Orchids of Madagascar". Royal Botanic Gardens, Kew, UK.
- Oberlé, P. (1981). "Madagascar : un sanctuaire de la nature". Librairie de Madagascar, Antananarivo.
- Preston-Mafham, K. (1991). "Madagascar : a natural history". Facts on File, Oxford and New-York.

Coğrafya

- Acquier J.L. (1997), "Architectures de Madagascar", Berger-Levrault, Nancy
- Decary R., (1930-1933), "L'Androy" (Extrême sud de Madagascar), Société d'éditions géographiques, maritimes et coloniales, 2 vol, Paris
- Morat P., (1973), "Biogeography and ecology of Madagascar", Orstom, Paris
- Oberlé P., (1976), "Tanarive et l'Imerina", Société malgache d'éditions, Tananarive.
- Oberlé P., "Provinces malgaches", Librairie de Madagascar, Tananarive.
- Brunet G., (2000), "Tana cultures 2000", éd du CITE & Tshipika, Tananarive.
- Trillard M., (1999), "Madagascar", éd Marcus, Paris

Dil Bilimi

- Ranaivo F., "Terre, langue et âmes malgaches"
- Griffiths D., (1854), "A grammar of the Malagasy Language in the Ankova dialect", Woodbridge, éd. Edward Pite
- Gerbinis (1930), "La langue malgache", Paris
- Domenichini-Ramiaramanana B. "Du Ohabolana au Hainteny", Langue, littérature et politique à Madagascar éd. Karthala.

- Paulhan J., (1913), “Les hain-teny merina, poésies populaires malgaches”, éd. Geuthner, Paris
- Paulhan J., (1925), “L’expérience du proverbe”, in : Commerce, Paris, cahier V, pp. 23-85.
- Paulhan J., (1939), “Les hain-teny”, éd. Gallimard, Paris (2e éd - 1960)

Roman, Deneme ve Şiir

- Rabearivelo J.J., “Tendre est la nuit”, éd Orphée, la Différence.
- Rabearivelo J.J., (1939), “Vieilles chansons des pays de l’Imerina”, in : - - Revue de Madagascar, janv. 1939. (Réédité par Madprint, Tananarive, 1967)
- Rabearivelo J.J., “Poèmes, Presque-songes”, traduit de la nuit, éd. Nouvelle édition, 1960, Tananarive.
- Dandouau A., (1913), “Chansons Tsimihety”, in : Bulletin de l’Académie Malgache, vol. XI.
- Gueunier N.J., (1973), “Chansons populaires rija du Betsileo”, in : Asie du Sud-Est et Monde Insulindien, vol.IV, n.4.
- H. de Monfreid, (1958), “Mon aventure à l’île des Forbans”, éd Grasset
- Kling G., (1960), “Sur les pistes de l’île Rouge”, éd du Scorpion.
- Rafenomanjato C., “Le pétale écarlate”, Société Malgache d’Edition, Tananarive.
- Bourues Aubertot J., “Fleurs et dieux à Nossi-Bé”, Littérature et Art Fs Collection

Minerve.

- Paulhan J., (1970), “Le repas et l’amour chez les Merina”, éd Fata Morgana, Montpellier.
- Paulhan J., “Rasoutolane” éd Prat/Europa
- Sogno P., (1990) “Ranavalô, Reine cruelle”, Paris
- Vaxelaire D., “Les mutins de la liberté”, éd Livre de Poche. (Roman d’aventure inspiré de la célèbre république de Libertia)
- Hobman B., “De Bali à Madagascar, sur le sillage des marins de la préhistoire”, éd Grasset
- Crooks S., (1990), “Ocean apart” (histoire de l’Expédition du Sarimanok), Impact Book UK.
- Rakatoson M., (1984), “Dadabé”, éd Karthala
- Rakatoson M., (1988), “Le bain des reliques”, éd Karthala
- Lejambé (1987), “Les Coloniaux”, éd Lejambé, T.M.V Tananarive. (Roman relatant l’histoire d’une famille de colons français à Madagascar)
- Lejambé (1990), “Place Colbert” ou “BBC Nostalgie” éd Lejambé, T.M.V. (Suite des Coloniaux)

ORSAM AKADEMİK KADROSU

Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
E. Tümg. Armağan Kuloğlu	ORSAM Başkan Yardımcısı
Habib Hümmüzlü	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu Ekonomileri - Afyon Kocatepe Üni.
Doç. Dr. Özlem Tür	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ
Doç. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Abant İzzet Baysal Üni.
Yrd. Doç. Dr. Esra Pakin Albayrakoğlu	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Namık Kemal Üni.
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Gazi Üni.
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Ahi Evran Üni.
Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ
Dr. Didem Danış	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Galatasaray Üni.
Dr. İlyas Kamalov	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Ogün Duru	ORSAM Yönetici Editörü
Bilgay Duman	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Oytun Orhan	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Sercan Doğan	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nebahat Tanriverdi	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Selen Tonkuş Kareem	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Uğur Çil	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nazlı Ayhan	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Leyla Melike Koçgündüz	ORSAM Uzman Yardımcısı, Projeler
Göknil Erbaş	ORSAM Uzman Yardımcısı, Karadeniz

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden	ORSAM Danışmanı, Hidropolitik, ORSAM Su Araştırmaları Programı - Aksaray Üni.
Dr. Seyfi Kılıç	ORSAM Danışmanı, Hidropolitik, ORSAM Su Araştırmaları Programı - Aksaray Üni.
Kamil Erdem Güler	ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı
Çağlayan Arslan	ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid	Irak Danışmanı Eski Başkanı
Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
Prof. Dr. Hayati Aktaş	KTÜ Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Dorayd A. Noori	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Yrd. Doç. Dr. Esra Pakin Albayrakoğlu	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Namık Kemal Üniversitesi
Hasan Alsancak	BP & BTC Türkiye, Enerji Güvenliği Direktörü
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Ahat Andican	Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi U.İ.B. Başkanı
Prof. Dr. Mustafa Aydın	Kadir Has Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Ali Arslan	İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Ersel Aydın	Bilkent Üniversitesi Fulbright Genel Sekreteri
Başar Ay	Türkiye Tekstil Sanayii İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Doç. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı	ODTÜ U.İ.B. Başkanı
İtir Bağdadi	İzmir Ekonomi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar	KTÜ Deniz Ulaştırma ve İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
Prof. Dr. İdris Bal	Polis Akademisi ve Turgut Özal Üniversitesi
Kemal Beyatlı	Irak Türkmen Basın Kenseyi Başkanı
Barbaros Binicioğlu	Ortadoğu Danışmanı
Prof. Dr. Ali Birinci	Türk Tarih Kurumu Başkanı
Doç. Dr. Mustafa Budak	Başbakanlık Devlet Arşivleri Gen. Md. Yrd.
E. Hava Orgeneral Ergin Celasin	23. Hava Kuvvetleri Komutanı
Doç. Dr. Mitat Çelikkpala	Kadir Has Üniversitesi U.İ.B. Başkanı
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya	İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü
Dr. Didem Danış	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
Prof. Dr. Volkan Ediger	İzmir Ekonomi Üniversitesi
Prof. Dr. Cezmi Eraslan	Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Prof. Dr. Çağrı Erhan	Ankara Üniversitesi, ATAUM Müdürü
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Ahi Evren Üniv. U.İ.B. Başkanı
Dr. Amer Hasan Fayyad	Bağdat Üniv. Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı

Osman Göksel
 Timur Göksel
 Numan Hazar
 Habib Hürmüzlü
 Doç. Dr. Pınar İpek
 Dr. İlyas Kamalov
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Selçuk Karaçay
 Doç. Dr. Z. Nilüfer Karacasulu
 Arslan Kaya
 Doç. Dr. Şenol Kantarcı
 Dr. Hicran Kazancı
 İzzettin Kerküklü
 Doç. Dr. Mustafa Kibaroğlu
 Musa Kulaklıkaya
 E. Tümgeneral Armağan Kuloğlu
 Prof. Dr. Erol Kurubaş
 Prof. Dr. Mosa Aziz Al-Mosawa
 Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
 Prof. Dr. Mahir Nakip
 Doç. Dr. Tarık Oğuzlu
 Murat Özçelik
 Doç. Dr. Harun Öztürkler
 Prof. Dr. Çınar Özen
 Dr. Bahadır Pehlivan Türk
 Prof. Dr. Suphi Saatçi
 Ersan Sarıkaya
 Prof. Dr. Viktor Panin
 Yrd. Doç. Dr. Mehmet Şahin
 Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
 Bayram Sinkaya
 Mehmet Şüküroğlu
 Dr. İrina Svistunova
 Dr. Aleksandr Sotnichenko
 Doç. Dr. Oktay Tanrıseven
 Prof. Dr. Erol Taymaz
 Prof. Dr. Sabri Tekir
 Dr. Gönül Tol
 Doç. Dr. Özlem Tür
 M. Rağıp Vural
 Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
 Prof. Dr. Vatanyar Yagya
 Dr. Süreyya Yiğit

BTC ve NABUCCO Koordinatörü
 Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
 Emekli Büyükelçi
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı
 Bilkent Üniversitesi
 ORSAM Avrasya Danışmanı
 Bilkent Üniversitesi
 Vodafone Genel Müdür Yardımcısı
 Dokuz Eylül Üniversitesi U.İ.B.
 KPMG, Yeminli Mali Müşavir
 Kırıkkale Üniversitesi
 ITC Türkiye Temsilcisi
 Kerkük Vakfı Başkanı
 Bilkent Üniversitesi
 Türkiye Cumhuriyeti Nouakchott Büyükelçisi (Moritanya İslam Cumhuriyeti)
 Başdanışman
 Kırıkkale Üniversitesi U.İ.B. Başkanı
 Bağdat Üniversitesi Rektörü
 Rus Slav Üniversitesi (Bişkek)
 Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Vekili
 Bilkent Üniversitesi
 Türkiye Cumhuriyeti Bağdat Büyükelçisi
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
 Ankara Üniversitesi S.B. Enstitüsü Müdürü
 TOBB ETÜ
 Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
 Türkmeneli TV-Kerkük Haber Ajansı Türkiye Temsilcisi
 Pyatigorsk Üniversitesi
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Gazi Üniversitesi
 Regent's College, Londra, Birleşik Krallık
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ
 Enerji Uzmanı
 Moskova U.İ. Devlet Üniversitesi
 St. Petersburg Üniversitesi
 ODTÜ
 ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yrd.
 İzmir Üniversitesi İ.İ.B.F. Dekanı
 MEI Türkiye Direktörü
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ
 2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
 Gazi Üniversitesi
 St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üni.
 ORSAM Avrasya Danışmanı

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık	ODTÜ
Bülent Aras	Dış İşleri Bakanlığı SAM Başkanı
Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi
İlker Aytürk	Bilkent Üniversitesi
Recep Boztemur	ODTÜ
Katerina Dalacoura	Londra Ekonomi Üniversitesi
F. Gregory Gause	Vermont Üniversitesi, ABD
Fawaz Gerges	Londra Ekonomi Üniversitesi
Ahmet K. Han	İstanbul Üniversitesi
Raymond Hinnebusch	St. Andrews Üniversitesi, Birleşik Krallık
Rosemary Hollis	City Üniversitesi, Birleşik Krallık
Bahgat Korany	Durham Üniversitesi, Birleşik Krallık
Peter Mandaville	George Mason Üniversitesi, ABD
Emma Murphy	Durham Üniversitesi, Birleşik Krallık

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar	Bilkent Üniversitesi U.İ.B.
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniv. U.İ.B. Başkanı

MithatpaŐa Caddesi 46/4 Kızılay/Ankara
Tel: 0(312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr